

Türkiye’de Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tez Çalışmalarının Bibliyografik İncelenmesi

Bibliographic Analysis of Postgraduate Thesis Studies on Sexually Transmitted Diseases in Turkey

Mustafa YILMAZ^{1*}, Sevil ALKAN², Emine Kübra DİNDAR DEMİRAY³, Cemile UYAR⁴

¹Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Evliya Çelebi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji, Kütahya/Türkiye

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Çanakkale/Türkiye

³Bitlis Devlet Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji, Bitlis/Türkiye

⁴Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Evliya Çelebi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji, Kütahya/Türkiye

ÖZET

Amaç: Cinsel temasla bulaşan hastalıklar global bir halk sağlığı sorunudur. Bu çalışmada, cinsel temasla bulaşan hastalıklar konusunda yapılan lisansüstü tez çalışmalarının bibliyografik incelenmesi ile bu konuda çalışma yapacaklara bakış açısı kazandırmak amaçlandı.

Materyal ve Metot: Çalışmada, Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi internet sitesinde kayıtlı tezler incelendi ve 24 tez araştırmanın çalışma evrenini oluşturdu. Çalışmada, içerik analizi ve betimsel analiz (frekans analizi) yöntemleri beraber kullanıldı. Tezler; yapıldıkları yıl, kurum, araştırma yöntemleri, veri analiz teknikleri, tez danışmanların ünvanları, tezlerin örneklemleri ve araştırma konusu olmak üzere 7 alt başlıkta incelendi.

Bulgular: Çalışmaya 24 tez dahil edildi. Yıllara göre dağılımına bakıldığında; en fazla sayıda tezin; 2006-2010 ve 2016-2020 yılları arasında yapıldığı saptandı. 23’ ü (%95,8) üniversite ve 1’i (%4,2) eğitim araştırma hastanesinde yapılmıştı. En fazla sayıda tez yüksek lisans düzeyinde (%54,1) ve tıpta uzmanlık (%33,3) düzeyinde idi. Cinsel temasla bulaşan hastalıklar alanında yapılan tezlerin büyük çoğunluğunun, yüksek lisans düzeyinde ve hemşirelik branşında gerçekleştirildiği saptandı. Ancak; dinden sağlık eğitimine, hemşirelikten adli tıpa 10 farklı alanda tezin var olduğu saptandı. İçerik analizinde ise, en fazla bilgi/davranış/tutum ve anket çalışması vardı. Ancak tedavi ile ilgili çalışmaların az olduğu ve hayvan deneylerinin olmadığı saptandı.

Sonuç: Önemli bir halk sağlığı sorunu olan cinsel temasla bulaşan hastalıklar konusunda yapılan tezlerin gerek içerik, gerek sayısal olarak artırılması gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar, Lisansüstü Tez Çalışmaları, Bibliyografik Analiz

ABSTRACT

Aim: Sexually transmitted diseases are a global public health problem. In this study, it was aimed to give perspective to those who will study on this subject by bibliographic examination of postgraduate thesis studies on sexually transmitted diseases.

Material and Methods: In the study, the theses from the website of the Higher Education Institution National Thesis Center were examined and 24 theses were the universe of the research. Content analysis and descriptive analysis (frequency analysis) methods were used together in the study. Theses are examined under 7 sub-headings: year, institution, research methods, data analysis techniques, titles of thesis supervisors, thesis samples and research subject.

Results: 24 theses were included in the study. Looking at its distribution by years it was determined that, the largest number of theses was published in 2006-2010 and 2016-2020. 23 (95.8%) of them were made in university and one (4.2%) in training and research hospital. The highest number of theses were at the master’s level (54.1%) and at the specialty in medicine (33.3%). It was determined that the majority of theses in the field of sexually transmitted diseases were carried out at the graduate level and in the field of nursing. But; it has been determined that there are theses in 10 different fields from religion to health education, from nursing to forensic medicine. In content analysis, there was the most information/behavior/attitude and survey study. However, it was found that there are few treatment studies and no animal studies.

Conclusion: Theses on sexually transmitted diseases, which are an important public health problem, need to be increased both in content and numerically.

Keywords: Sexually Transmitted Diseases, Postgraduate Thesis Studies, Bibliographic Analysis

GİRİŞ

Cinsel yolla bulaşan hastalıklar (CTBH) veya cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar (CTBE); vajinal, anal ve oral yoldan olan cinsel aktivite ile bulaşan enfeksiyonlardır. CTBE’ lara neden olan mikroorganizmaların bulaşı, cilt teması, kan ürünleri ve doku transferi gibi diğer yollarla da olabilir. Asemptomatik kişiler de bulaşa neden olabilir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerine göre, her gün bir milyondan fazla insan CTBH tanısı almaktadır (1,2). Bu enfeksiyonların ciddi sonuçları olabilir. En trajik örneği, yenidoğan ölüm oranlarında 2017’den 2018’e % 22 artışa neden olan sifilizdir (2). Global halk sağlığı sorunlarından olan CTBH’lar konusunda, Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı’nın da aktif işlevleri mevcuttur. Bu nedenlerle bu konuda yapılacak araştırmalar önemli olup, ileride yapılacak araştırmaların içeriklerin iyi planlanması gerekmektedir.

*Sorumlu Yazar: Mustafa YILMAZ

İletişim Adresi: Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Evliya Çelebi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji, Kütahya, Türkiye

e-mail: drmustafayilmaz29@hotmail.com

ORCID:0000-0001-6874-0619

Lisansüstü eğitimlerin belirli alanda uzman yetiştirme fonksiyonu dışındaki en önemli işlevi geleceğin akademisyenlerinin yetiştirilmesidir. Tezler farklı anabilim dallarında yapılmaktadır. Bu tezlerin bütünlük bakış açısıyla değerlendirilmesi ve çalışma yapılacak alanların belirlenmesi için bibliyometri tekniğinin kullanılmasına ihtiyaç duyulmaktadır (3,4).

Bu çalışmada, CTBH konusunda yapılan lisansüstü tez çalışmalarının bibliyografik incelenmesi ile bu konuda çalışma yapacaklara bakış açısı kazandırmak amaçlandı.

MATERYAL ve METOT

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 15 Kasım 2020 tarihine kadar olan

Geliş Tarihi: 26.01.2021

Kabul Tarihi: 15.03.2021

Türkiye’de yapılmış ve Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Tez Tarama Merkezi veri tabanında indekslenen, anahtar kelimesi “cinsel yolla bulaşan hastalıklar” olan 24 lisansüstü tez çalışması oluşturdu. Erişilen dijital kopyaya sahip tezler, araştırmacıların oluşturduğu forma aktarıldı. Form oluşturulurken, öncesinde benzer araştırmalarda kullanılan formlar incelendi ve taslak form oluşturuldu (5-8). Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan bibliyometrik analiz yöntemi kullanıldı.

Bu yöntem, akademik çalışmaların tarihsel değişimini ile farklı açılardan analizlerini yapmayı amaçlayan ve sıklıkla kullanılan bir yöntemdir (9). Genellikle yayınların analiziyle mevcut durumun ve eğilimlerin belirlenmesi için kullanılır (10,11). Tezlerin yayımlandığı yıl, kurum, araştırma yöntemi, veri analiz teknikleri, danışmanların ünvanları, çalışma grubu ve araştırma konusu olmak üzere 7 alt başlıkta incelendi.

Bu makalenin hazırlanmasında etik kurallara uygun davranıldı.

Verilerin Analizi

İçerik analizi, birbirine benzer verileri belirli temalar çerçevesinde birleştirip analiz etmeyi sağlar ve diğer araştırma yöntemlerine kıyasla verileri daha bilimsel olarak ortaya koyar (12,13).

Çalışmada, içerik analizi ve betimsel analiz (frekans analizi) yöntemleri beraber kullanıldı.

BULGULAR

A. Betimsel Analizler

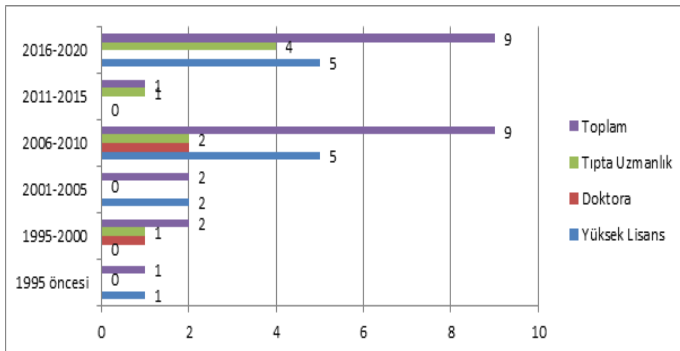
Çalışmaya 24 tez dahil edildi. Analizde değerlendirilen parametrelerin içerikleri aşağıda sunulduğu şekilde idi.

1. Tezlerin yayın yılı: Yıllara göre dağılımına bakıldığında; en fazla sayıda tezin; 2006-2010 ve 2016-2020 yılları arasında yapıldığı saptandı (Tablo 1).

Tablo 1. Tezlerin genel özellikleri.

Tezin Düzeyi	Tezlerin Sayısı	1995 öncesi	1996-2000	2001-2005	2006-2010	2011-2015	2016-2020
Yüksek Lisans	13	1	0	2	5	0	5
Doktora	3	0	1	0	2	0	0
Tıpta Uzmanlık	8	0	1	0	2	1	4
Toplam	24	1	2	2	9	1	9

2. Tezlerin düzeyi: En fazla sayıda yüksek lisans düzeyinde (13, %54,1) idi (Şekil 1).

Şekil 1. İncelenen tezlerin düzeyi ve yıllara göre dağılımı.

B. Örneklem Grupları ve Tematik Analizler

3. Tezlerin yayımlandığı kurum: 23’ü (%95,8) üniversite ve 1 (%4,2) tanesi eğitim araştırma hastanesinde yapılmıştı. Tez danışmanlarının dağılımına bakıldığında; 9’unun (%37,5) Doç. Dr, 8’inin (%33,3) Prof. Dr ve 7’sinin (%29,2) Yrd. Doç. Dr/ Dr. Öğretim Üyesi olduğu saptandı.

1. Örneklem büyüklüğü/ örneklem türü: Örneklem büyüklüğüne bakıldığında; 50-2787 arasında değiştiği saptandı. Bir çalışma ise derleme çalışması olduğundan örneklemin olmadığı saptandı. 6 tanesi üniversite öğrencileri, üç tanesi evlenmek üzere olanlar, üç tanesi genelev kadınları ile yapılmış çalışmalardı. Çalışma metoduna bakıldığında; 17’si (%70,8) anket çalışması, dört tanesi ise sistemik araştırma idi. 18 (%75) tanesi bilgi/davranış/tutum araştırması idi (Tablo 2).

Tablo 2. Örneklemelerin Tematik Analizi

Örneklem(n)	Konu (n)
Üniversite öğrencileri (6)	Bilgi ve tutum (6)
Hasta(5)	Tedavi protokolleri(1) Mikrobiyolojik inceleme(3) Bilgi ve tutum(1)
Genelev kadınları(3)	Bilgi ve tutum(1) Bilgi ve anksiyete düzeyleri(1) Cinsel yolla bulaşan hastalıklar, mesleki riskler, uğradıkları şiddet ve istismar (1)
Kadınlar(2)	Bilgi ve tutum(1) Bilgi düzeyi ve korunma(1)
Evlenmek üzere başvuranlar(3)	Bilgi düzeyi(2) Bilgi ve tutum(1)
Gebeler(1)	Bilgi ve tutum(1)
Tıp fakültesi asistan doktorlar(1)	Bilgi ve tutum(1)
Genç nüfus(1)	Bilgi düzeyi ve tutum(1)
Aile hekimleri	Yetkinlik düzeyleri(1)

*Bir çalışma derleme çalışması olduğundan örneklemini yoktu.

2. Veri toplama araçları: Tezlerde kullanılan veri toplama araçları incelendiğinde en fazla kullanılan veri toplama aracının anket (n=) olduğu saptandı (Tablo 3).

Tablo 3. Veri Toplama Araçları

Örneklem	Frekans (n)
Anket	18
Kaynak taraması, çok sayıda yayım analizi, doküman analizi	1
Sistematik araştırma	4
Tanımlayıcı	1

3. Tezlerin yapıldığı bilim dalı: Tezlerin en fazla sayıda hemşirelik (%25) ve halk sağlığı (%16,6) branşlarında yapıldığı saptandı. Ancak; Temel İslam Bilimleri’nden sağlık eğitimine, hemşirelikten adli tıpa 10 farklı branşta tezin var olduğu saptandı.

Tezlerin yapıldığı bilim dalına göre içerik analizine bakıldığında; en fazla hemşirelik branşında ve anket çalışması şeklinde idi (Tablo 4).

Tablo 4. Tezlerin Yapıldığı Bilim Dalına Göre İçerik Analizi.

Anabilim dalı	Çalışma türü
Adli Tıp (2)	Sistematik araştırma(1) Anket çalışması (1)
Aile Hekimliği (4)	Anket çalışması (4)
Dermatoloji(1)	Sistematik araştırma(1)
Halk Sağlığı(4)	Anket çalışması (4)
Hemşirelik(6)	Anket çalışması (6)
Kadın Hastalıkları ve Doğum(2)	Sistematik araştırma(1) Anket çalışması (4)
Mikrobiyoloji(2)	Sistematik araştırma(1) Anket çalışması (1)
Psikoloji (1)	Anket çalışması (1)
Sağlık Eğitimi	Anket çalışması (1)
Temel İslam Bilimleri (1)	Derleme(1)

TARTIŞMA

Tıp dışı bilim dallarında sıklıkla kullanılan bibliyografik analiz ile araştırma yöntemi literatür incelendiğinde infeksiyon hastalıkları alanında kısıtlı çalışma mevcutken, ülkemizde ise infeksiyon hastalıkları alanında benzer çalışmaya rastlanmadı (14-18). Sweileh ve ark. (19) tarafından yapılan infeksiyon hastalıkları alanında yapılmış bibliyografik analizde; iklim değişikliğini ve sıtma, dang humması, Chikungunya ateşi, Lyme hastalığı, Batı Nil virüsü, Zika virüsü, Arbovirüsler, Flavivirüs, Hantavirüs, kene kaynaklı ensefalit, mavi dil virüsü, Cryptosporidiosis, Rift Valley ateşi, Alfa virüs infeksiyonu gibi bulaşıcı hastalıkları tartışan 32 makaleyi içeriyordu. Ancak infeksiyon hastalıkları alanında ulaşılabilen en geniş kapsamlı bibliyografik analiz olan bu çalışmada CTBH konusuna yer verilmemişti.

Çalışmamızda; yapılan lisansüstü tezlerin yapıldığı yıllara bakınca; yerel literatürde uyumlu olarak da son yıllarda özellikle, 2006-2010 ve 2016-2020 yılları arasında ve 2006 yılı sonrasındaki dönemlerde bu alandaki tez sayısının arttığı görülmektedir (20-31).

Önceki yıllarda gençlerde cinsel yolla bulaşan infeksiyonların önlenmesine ilişkin PubMed makalelerinin bir incelendiği bir bibliyometrik analizde; makalelerin çoğu Kuzey Amerika'dan olmakla beraber, Avrupa, Afrika, Güney Amerika ve Asya'dan da yayınların olduğu bildirilmiştir. Ancak 2014 yılındaki bu çalışmada, bu konuda ülkemizden makale olmadığı tespit edildi (32). 2004'te yayınlanan bir Avusturya çalışmasında; Ocak 1986'dan Haziran 2004'e kadar gazete makaleleri bibliyometrik olarak incelenmiştir. 1996'dan itibaren makalelerin sayısında ve yerli bilgi kaynaklarına artış olduğu bildirilmiştir (33). Davidson ve ark. (34) tarafından da yapılan benzer bir medya bibliyometrik analiz çalışmasına literatürde rastlandı. Ancak ulaşılabilen literatürde; bibliyometrik analiz yöntemi ile bu konunun araştırıldığı ülkemizden yayınlanan benzer çalışmaya veya tezlerle ilgili bu konuda yapılmış çalışmaya rastlanmadı.

Cinsel temasla bulaşan hastalıklarla ilgili tezler dışında, ülkemizden yapılan diğer çalışmalara bakıldığında; genellikle bilgi tutum incelemesini içeren anket çalışması şeklinde olduğu saptandı. Benzer şekilde çalışmamızda da, bilgi tutum incelemesini içeren anket çalışmalarının daha fazla oranda olduğu saptandı (20-31).

Önceki yıllarda yapılan çalışmalarda; üniversite öğrencileri, gençler, kadınlar ve genelev çalışanlarında küçük örneklem grupları ile yapılan çalışmalarda, özellikle gençlerin üreme sağlığı bilgi düzeylerinin yetersiz olduğu ve CTBH açısından risk gruplarının arasında olduğu gösterilmiştir (20-31). Bu bağlamda ülkemizde bu alandaki açığın giderilmesi için, gerek lisansüstü tez düzeyinde, gerekse bireysel araştırma çalışmaları yapılmaya devam etmektedir. Bizim analiz sonucumuza göre de; tezlerin yapıldığı örneklemle bakıldığında; genelev çalışanları ve üniversite öğrencilerinin en sık örneklem grubu olduğu saptandı. Bu da ülkemizden yapılan tez dışı çalışmalarda benzerdi (20-31).

Ulusal literatürle uyumlu olarak, çalışmamızda tezlerin de farklı branşlarda yapıldığı tespit edildi (20-31). Çalışmamızda, tezlerin en fazla sayıda hemşirelik (%25) ve halk sağlığı (%16,6) branşlarında yapıldığı saptandı. Ancak; Temel İslam Bilimleri'nden sağlık eğitimine, hemşirelikten adli tıpa 10 farklı branşa tezin var olduğu saptandı. Yöntem olarak bakıldığında da en fazla oranda kullanılan çalışma yönetiminin anket çalışması olduğu saptandı. Bu durum yerel literatüre benzer şekilde idi (20-31).

Sonuç olarak, CTBH alanında yapılan tezlerin büyük çoğunluğunun, yüksek lisans düzeyinde ve hemşirelik branşında gerçekleştirildiği saptandı. Ancak; dinden sağlık eğitimine, hemşirelikten adli tıpa 10 farklı alanda tezin var olduğu saptandı. İçerik analizinde ise, en fazla bilgi/davranış/tutum ve anket çalışması vardı. Ancak tedavi ile ilgili çalışmaların az olduğu ve hayvan deneylerinin olmadığı saptandı. Çalışmanın kapsamı genişletilerek daha ayrıntılı bilgi elde edilebilir. Bu tür karşılaştırmaların yapılması, bu alanda çalışma yapacak araştırmacılara bakış açısı kazandırabilir.

Çalışmamızın kısıtlılıkları: Çalışmamızın önemli kısıtlılığı, bu çalışmanın 1994-2020 yılları arasında sadece ülkemizde yapılan tezler ile sınırlı olmasıdır.

Finansman: Yazarlar, bu yazının araştırma ve yazarlık sürecinde her-

hangi bir finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Çıkar çatışması: Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Etik kurul onayı: Bu tarz çalışmalar etik kurul onayı gerektirmemektedir.

KAYNAKLAR

- 1.<http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs110/en/> (Erişilme tarihi: 20.11.2020)
- 2.<https://www.cdc.gov/nchhstp/newsroom/2019/2018-STD-surveillance-report-press-release.html> (Erişilme tarihi: 20.11.2020)
- 3.Al U, Doğan G. Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Tezlerinin Atf Analizi. Türk Kütüphaneciliği. 2012;26 (2): 349-69.
- 4.Dilek-Kayaoğlu H. İstanbul Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü'nde araştırma eğilimleri 1967-2008: Lisansüstü tezlerinin içerik analizi. Türk Kütüphaneciliği. 2009; 24 (3); 535-62.
- 5.Ozan C, Köse E. Eğitim Programları ve Öğretim Alanındaki Araştırma Eğilimleri. SUJE. 2014;4(1): 116-136.
- 6.Şenyurt S, Özkan YÖ. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinin Tematik ve Metodolojik Açısından İncelenmesi. Elementary Education Online. 2017; 16(2): 628-53.
- 7.Karadağ E. (2009). Türkiye'de Eğitim Bilimleri Alanında Yapılmış Doktora Tezlerinin Tematik ve Metodolojik Açısından İncelenmesi: Bir Durum Çalışması. Yayınlanmış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- 8.Karadağ N. Yükseköğretim Konusunda Yapılmış Çalışmaların Lisansüstü Tezlere Dayalı Analizi. Adıyaman Univ Sos Bilim Derg. 2018; 29: 512-35.
- 9.Berger JM, Baker CM. Bibliometrics: An overview, RGUHS Journal of Pharmaceutical Sciences. 2014; 14(4): 81-92. <https://doi.org/10.5530/rjps.2014.3.2>.
- 10.Hastürk G, Sönmez D. Türkiye'de Fen Eğitimi Alanında Doktora Düzeyinde Yapılan Tez Çalışmalarının Bibliyografik Analizi. itobiad. 2020; 9(5): 3174-94.
- 11.Lopes RM, Fidalgo-Neto AA, Mota FB. Facebook in educational research: a bibliometric analysis. Scientometrics.2017;111 (3):1591-21.
- 12.Yıldırım A, Şimşek H. Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri Güncelleştirilmiş Geliştirilmiş 5. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2005, s.366.
- 13.Çilingir A. İletişim Alanında İçerik Analizi Yöntemi Kullanılarak Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri Üzerine Bir İnceleme. Erciyes İletişim Derg. 2017; 5(1):148-60.
- 14.Skvoretz, J, Dyer K, Daley E, Debate R, Vamos C, Kline N, et al. Research and Practice Communications Between Oral Health Providers and Prenatal Health Providers: A Bibliometric Analysis. Matern Child Health J. 2016; 20(8): 1607-19.
- 15.Jiang Y, Hu R, Zhu G. Top 100 cited articles on infection in orthopaedics: a bibliometric analysis. Medicine (Baltimore) 2019; 98:e14067
- 16.Bonilla-Aldana DK, Quintero-Rada K, Montoya-Posada JP, Ramírez-Ocampo S, Paniz-Mondolfi A, Rabaan AA, et al. SARS-CoV, MERS-CoV and now the 2019-novel CoV: Have we investigated enough about corona viruses? - A bibliometric analysis. Travel Med Infect Dis. 2020;33: 101566.
- 17.Ekundayo TC, Okoh AI. A global bibliometric analysis of Plesiomonas-related research (1990 - 2017). PLoS ONE. 2018; 13(11): e0207655.
- 18.Zhai F, Zhai Y, Cong C, Song T, Xiang R, Feng T, et al. Research Progress of Coronavirus Based on Bibliometric Analysis. Int J Environ Res Public Health. 2020;17(11):3766.
- 19.Sweileh WM. Bibliometric analysis of peer-reviewed literature on climate change and human health with an emphasis on infectious diseases. Sweileh Globalization and Health. 2020; 16:44.
- 20.Apay SE, Akpınar RB, Arslan S. Öğrencilerin Cinsel Mitlerinin İncelenmesi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi. 2013; 16 (2): 96-102.
- 21.Korkmaz Cetin S, Bildik T, Eremiş S, Demiral N, Ozbaran B, Tamar M. Erkek ergenlerde cinsel davranış ve cinsel bilgi kaynakları: Sekiz yıl arayla değerlendirme. Turk Psikiyatri Derg. 2008;19(4):390-7.
- 22.Aras S, Semin S, Gunay T, Orcin E, Ozan S. Sexual attitudes and risk-taking behaviors of high school students in Turkey. J Sch Health. 2007;77(7):359-66.

- 23.Karabulutlu Ö, Kılıç M. Üniversite öğrencilerinin cinsel sağlık ve üreme sağlığı hakkındaki bilgi düzeylerinin belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Derg.* 2011; 14 (2): 39-45.
- 24.Çalışkan T, Çevik C, Ergün S. Üniversite Öğrencilerinin Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Derg.* 2012;4: 27-31.
- 25.Özalp S, Tanır Hm, Ilgın H, Karataş A, Ilgın B. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp ve Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve aile planlaması konusundaki bilgi ve tutumlarının değerlendirilmesi. *Düzce Tıp Derg.* 2012; 14(3): 18-21.
- 26.Koç Z, Sağlam Z. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Samsun Sağlık Yüksekokulu Üniversite öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve aile planlaması ile ilgili bilgi ve görüşlerinin belirlenmesi. *Türk HIV-AIDS Derg.* 2006; 9(2): 47-60.
- 27.Irmak Vural P, Bakır N, Oskay Ü. Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar konusundaki bilgi düzeyleri. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Derg.* 2015; 2 (2): 58-70.
- 28.Bakır N, Kızılkaya Beji N. Üniversite öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusundaki bilgi düzeyleri. *Düzce Univ Sağlık Bilim Enst Derg.* (2015; 5(3): 10-6.
- 29.Akalpler Ö, Eroğlu K. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde üniversite öğrencilerinin sık görülen cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara ilişkin bilgileri ve cinsel davranışları. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Derg.* 2015; 1-19.
- 30.Siyez DM, Siyez E. Üniversite öğrencilerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklara ilişkin bilgi düzeylerinin incelenmesi. *Türk Üroloji Derg.* 2009;35:49-55.
- 31.Uzun E, Kişioğlu M. SDU Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Keçiözümlü Eğitim ve Araştırma bölgesi çalışmaları. Bir meslek yüksek okulunda okuyan öğrencilerin cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili bilgi durumları. *SDÜ Tıp Fak Derg.* 2007;14:7-12.
- 32.Johansson EE, Alex L, Christianson M. Gendered discourses of youth sexualities--an exploration of PubMed articles on prevention of sexually transmissible infections. *Sex Reprod Healthc.* 2014;5(3):81-9.
- 33.Thompson SC, Green SK, Stirling EJ, James R. An analysis of reporting of sexually transmissible infections in indigenous Australians in mainstream Australian newspapers. *Sex Health.* 2007;4(1):9-16. doi: 10.1071/sh06010.
- 34.Davidson AE, Wallack L. A content analysis of sexually transmitted diseases in the print news media. *J Health Commun.* 2004;9(2):111-7.